

Gaja je od nekdanj rada nastopala. Prve zaresne igralske izkušnje je dobila v Šentjakobskem gledališču in v igralskem Studiu Bratov Vajevca ter na številnih igralskih treningih doma in v tujini. Obiskovala je tudi plesne klase in ure solo petja.

»V ZDA je prišlo do te skrajnosti, da si nihče ne upa nič več reči, nihče se ne upa več nikogar dotakniti«

Gaja **Višnar**

Gaja Višnar je bila prvič na odru še pred svojim rojstvom. Njena oče in mama sta namreč igrala Čarovnika iz Oza, ko je bila mati v petem mesecu nosečnosti. Zato ni nenavadno, da je zrasla v umečnico z dušo in telesom. Ker je niso sprejeli na AGRFT, se je podala v tujino, še prej pa je pri nas diplomirala iz psihologije. V New Yorku, kjer je od leta 2010 obiskovala igralske klase po različnih študijih, so jo sprejeli na več šol, po priporočilih pa se je nato odločila za manj skomercializiran, a akademsko zelo priznan igralski konservatorij Circle in the Square. Študij je uspešno končala, v Velikem jabolku pa je ostala tudi po njem. Trenutno je sicer v Sloveniji, saj bo nocoj v Mestnem gledališču ljubljanskem premierno nastopila v vlogi Antigone. **Antigona moralni zakon postavi pred vse druge. Bi ga vi tudi?**

Ja, verjamem, da bi ga tudi jaz. Tudi zato sem vedno rada imela Antigono. Moji monologi za številne avdicije so prav iz tega dela. Človečnost in ljubezen sta zame najpomembnejši. To je vse, kar je res vredno.

Igrate naslovno vlogo. Koliko vam je to pomembno – ali vam je bolj vloga sama?

Pomembna mi je vloga sama. Še posebno pri naši predstavi je tako, da je zelo ansambelska, skupinska. Enako sta ustvarjala tudi Čehov in Shakespeare. Na gledališče nista gledala kot na industrijo, ampak kot na del življenja: ekipa je dihala in živila skupaj, skupaj so kuhali ... To se je zgodilo tudi pri naši predstavi. Pripeljati takšno mednarodno ekipo v svoje domače kraje je res blagoslov.

Po čem sicer izbirate vloge – ali hodite na vse avdicije, pa kar bo, bo?

Na začetku sem morda hodila na vsako avdicijo, zdaj pa vsekakor ne, ker tudi ni vredno mojega časa. Zdaj tudi že znam bolje oceniti, katere vloge bi bile primerne zame in katere lahko dobim. Včasih so namreč kasting opisi zelo splošni: belka, dolgi lasje in starost. In čeprav spadam v to kategorijo, se zna zgoditi, da v resnici iščejo čisto drugo osebo: brhko blondinko, kar jaz nisem. Raziščem, za kakšno produkcijo gre, potem pa se odločim.

Kaj je bila do zdaj vaša najhujša izkušnja z avdicije?

Enkrat sem soigralcu zlila vodo na telo, ampak tisto avdicijo sem dobila. (smeh) Šlo je za sceno prepira, moj rekvizit je bila voda v kozarcu in v tistem trenutku sem ocenila, da jo lahko vržem. To je bilo tako drzno, da so mi zaradi tega dali vlogo. Ampak nikar ne počnite tega. Sicer pa sem imela tudi veliko avdicij, ki preprosto niso zazvenele. Včasih zaradi energije v sobi, včasih pa tudi takoj vedo, da to ni to, kar iščejo, in je že takoj negativen odnos. Pogosto dobiš le 30 sekund, da poveš, kar imaš pripravljeno. V tistih 30 sekundah moraš pokazati celotno vlogo, kar mi je bilo še posebno težko na začetku, ker izhajam bolj iz gledališča kot iz filmske igre in sem vajena živeti stvari, tam pa tega časa nimaš. Moraš se prav zverzirati in naučiti, kako v tem kratkem razpoložljivem času pokazati tisto, kar oni potrebujejo za to vlogo, tako da moraš točno vedeti, kaj je ta vloga, kakšen stil igre ubrati ... Veliko je zavrnitev. Se pa s tem naučiš sprejemati poraze, se gradiš.

Koliko pa vam pri vlogah in zavrnitvah pomaga študij psihologije?

Ogromno. Stvari, ki sem se jih naučila ob študiju, mi pomagajo pri razvoju značaja, razumevanju različnih likov in avtorjev. S študijem pa sem spoznala tudi sebe, kar je tudi zelo pomembno za igro, še posebno za delo pred kamero, saj se vse, kar poskušaš prikriti, takoj vidi in te zablokira. Na psihologiji sem se naučila tudi tehnik sproščanja, spoprijemanja s stresom in s porazi. Tudi Stanislavski, ki je v ZDA tako čislán, je izhajal iz teorije psihologa Ribota.

Trenutno ste v Sloveniji. Se potem vračate v New York ali kam drugam?

V New York. Tam me čakata dva filma: en kratek, ki ga tudi koproduciram, drugi pa bo – ne ve se še čisto – ali bo »dolgi kratki« ali pa »kratek dolgi«. Potem pa spet avdicije. V ZDA sem z vizumom za posebne dosežke na umetniškem področju. Proces za njeno pridobitev je bil zelo stresen, zelo sem bila vesela, da mi je uspelo. Dobiš jo za tri leta, jaz jo imam zdaj še za dve leti. A glede na to, da ves čas delam, mislim, da mi jo bo uspelo podaljšati.

V New Yorku ste tudi študirali. Kako so vaša odločitve za to sprejeli vaši starši?

Imam največjo srečo na svetu, da imam takšno družino. Oba sta namreč svetovljana, oče je umetnik in razumela sta, zakaj moram iti. Iskala sem nekaj več, kot mi je lahko takrat dajala Slovenija. Izjemno spoštujem slovenske umetnike in njihovo delo, zato tudi ves čas ohranjam stike in sodelujem z njimi. Ampak kot osebo me je gnalo v svet, morala sem izkusiti tisto nekaj več in to so doma vedno podpirali. Kadarkoli mi je bilo težko, ko sem hotela obupati, ko sem bila na tem, da grem domov, so mi – čeprav me najbolj pogrešajo, še posebno mama – dejali, da je prav, da sem tam, in to me je tudi gnalo naprej. Sem zelo pogumna, ampak takšna sem zato, ker imam takšno zaledje.

Kaj vam je bilo najtežje na začetku študija v New Yorku?

V New York sem že od leta 2010 hodila enkrat, dvakrat letno in sem se tam počutila kot doma. A potem ko sem se res preselila in začela študirati ter sem bila od devete do 18. ure, potem ko so se začele produkcije, pa še dlje, zaprta v kleti na Broadwayu in se utapljala v dramatičnem veselju in žalosti, je bilo

Je članica Outer Gaea Company iz Londona, v okviru katere bo nocoj na odru MGL skupaj z mednarodno zasedbo premierno uprizorila Antigono po motivih istoimenske drame Dušana Jovanovića (iz cikla Balkanska trilogija) v priredbi Sanje Gregorčič in Chrisa Towner-Jonesa.

Za Gajo je igralsvo res poklic. Tudi zato nikoli ni obupala in vztraja, kadar ji je hudo.

ANTIGONA

Antigono po motivih istoimenske drame Dušana Jovanovića (iz cikla Balkanska trilogija) sta avtorja priredbe Sanja Gregorčič in Chris Towner-Jones postavila v oblegano Sarajevo v čas krvave balkanske vojne leta 1993. Zgodba sledi klasičnemu antičnemu mitu o bratomoru in prepovedanem pokopu brata izdajalca. Kraljeva družina se skriva v zaklonišču, kjer si Kreon, Jokasta, Antigona in Ismena prepevajo stari jugo rock, prerok Tejrezij pa napoveduje prihodnost iz straniščne kolibe. Predstava je nastala v spomin na vojne dogodke na ozemlju nekdanje Jugoslavije in v trajni opomin, da je preteklo zgodovino nujno spoštovati in prenašati na nove generacije. V uprizoritvi igra priznana mednarodna zasedba iz Slovenije, Združenega kraljestva, ZDA, Italije, Hrvaške, Madžarske in Izraela: Gaja Višnar, Nika Kaplja, Paul Hamilton, Chris Towner-Jones, Pippa Winslow, Fabrizio Matteini, Nikolina Prkačin in Adam Meir.

težko. Takšno domotožje sem imela, kot ga nisem imela še nikoli prej, čeprav sem tudi prej ogromno potovala – več sem bila okrog kot doma. V prvem letu bivanja tam pa sem doživela neprijeten napad. Zgodilo se je v pekarni okoli 17. ure, na Manhattnu, sredi belega dne. Dva mlada fant sta me začela blago spolno nadlegovati, posegli so natakariji, to pa se je sprevrglo v napad s stoli. En stol mi je priletel v glavo, tako da sem imela blažji pretres možganov ... in še večje domotožje. New York je sicer zelo varno mesto in se v njem nikoli nisem počutila ogroženo. No, takrat sem poklicala babico in ji dejala, da grem domov. Moja babi je zelo močna ženska in me je tako rekoč nadrla. Dejala mi je: »A zdaj boš pa pri prvi stvari obupala ali kaj? Vsa ta leta, ki si jih vlagala v to

... A zdaj boš pa kar šla, iz kakšnega testa pa si?«

So vas domačini kaj podcenjevalno gledali, ker ste iz Slovenije?

Ne, v resnici je to bolj plus, ker si jim malo eksotičen. Ko je Trump postal predsednik, sem sicer dobivala komentarje v smislu: »A si ti tudi prišla samo moža iskat?« Sicer pa so večinoma zelo pozitivni, še posebno zdaj, ko naši športniki širijo sloves o Sloveniji in jo Američani večinoma prepoznajo po tem. Vedno so fascinirani, koliko jezikov znam. Amerika je zelo zaprta in veliko ljudi sploh nima potnega lista. Vse, kar je iz Evrope, velja za bolj napredno in tudi sama mislim, da je v marsikaterem pogledu bolj sofisticirano. Pri filmski igri pa se mi zdi Američani bolj spontani. So zelo odprti, vse izražajo navzven. To podpira tudi njihova kul-

tura: »Bodi, kar si.« Zdi se mi, da smo v teh pogledih Slovenci morda bolj vase zaprti.

Se s Slovenci, ki živijo tam, povezuje, podpirate drug drugega?

Ja, se. Ko človek živi v tujini in sreča ljudi iz svoje države, takoj nastane občutek, kot da si najboljši prijatelj. Smo v redu skupnost, vidimo se in si pomagamo. Kolegialnost je v tujini veliko močnejša, ker je tam težko in moraš res trdo gristi in potrebuješ podporo. Ni prostora za ljubosumje ali za meta-nje polen pod noge – pa ne samo med Slovenci, ampak tudi na splošno med igralci in igralkami – vedno smo veseli, ko kdo dobi vlogo, saj smo vsi v istem čolnu.

V Hollywood vas ne vleče?

Rada delam neodvisne filme in neodvisno gledališče. Ne sanjam o Hollywoodu ali tem, da bi bila slavna. Bi pa bila v »blockbusterju«, iz poklicnega izziva, in tudi, ker so finančno gledano, to čisto druge razsežnosti. V resnici pa se ne morem pritoževati, saj na srečo ves čas delam.

Kako pa je s plačilom?

Plačani smo po pogodbi. Do zdaj s tem nisem imela slabe izkušnje. Na začetku sem delala stvari za premalo denarja, jaz pa sem tak človek, da v vlogo vedno vložim vse, ker drugače ne maram delati. Zdaj pa se mi zdi, da se gibljem v krogih, kjer je moje delo cenjeno.

Bi v tujini vztrajali za vsako ceno?

Če ne bi dobili priložnosti, bi se, če bi se morali, preživljali tudi s kakšnim drugim delom?

Ne. Nikakor. Tja nisem šla, da bi kelnarila. V Ameriko sem šla, ker se mi je zdelo, da je tam zame več priložnosti. Če ne bi mogla delati tega, zaradi česar sem prišla, bi se vrnila. Slovensko umetnost zelo cenim in z veseljem bi tukaj sodelovala pri več projektih.

Ste članica organizacij

Newyorčanke v filmu in na televiziji in Liga poklicnih gledališčin. Zakaj ste se odločili za članstvo v njih?

Z ženskim gibanjem, ki se zdaj dogaja po vsem svetu, v današnji Ameriki pa morda še bolj, smo ženske dobile več moči oziroma postajamo gonilne sile. Te organizacije so nastale za podporo žensk s področij gledališča, televizije in filma – ne samo igralk, ampak tudi delujočih v tehničnih poklicih, kjer je bilo včasih manj žensk. V teh organizacijah je super energija.

Tam sem imela priložnost srečati tudi znane osebe, med drugim Sarah Jessico Parker, Cynthia Nixon in Ellen Burstyn. Obema organizacijama se sicer lahko pridružijo tudi moški. Menim, da je za življenje in ustvarjanje zelo pomembno ravnotežje med spoloma. Zdi se mi, da gredo včasih ta feministična gibanja kar malo predaleč. V ZDA je prišlo zdaj do te skrajnosti, da si nihče ne upa nič več reči, nihče si ne upa več nikogar dotakniti. Ravno zdaj sem bila v procesu vaj, ki je bil tako »politično korekten« oziroma tako občutljiv, da so me igralci med vajami med improvizacijo spraševali, ali se lahko dotaknejo mojega ramena. Zame je to že malo preveč. Vseeno smo namreč igralci in zelo fizični ljudje, tako da postaja današnje ameriško gledališče malo puritansko, izgubljamost stik z resničnim, tudi živalskim, kar gledališče mora biti. Mišlim, da smo trenutno v obdobju iskanja nekega ravnotežja. Žal še vedno prihaja do spolnega nadlegovanja v tej industriji. A končno si ženske zdaj veliko bolj upajo reči:

»Ne dotikaj se me, nobene potrebe ni po tem.« Jaz sem to od nekdaj počela. Če mi nekaj ni bilo prijetno, sem to vedno povedala, ker sem močna osebnost. Veliko žensk pa ni imelo te moči, zdaj pa so opolno-močene, da to rečejo, in to se mi zdi prav.

Lani ste bili za vlogo Claire v predstavi Služkinji Jeana Geneta, ki ste jo igrali v newyorškem gledališču The Seeing Place nominirani za nagrado Sklada inovativnega gledališča. Kaj je to pomenilo za vas?

Zaradi te vloge sem dobila tudi par drugih vlog. Priznam, da te nominacije na začetku nisem tako resno vzela, kot se je potem izkazalo, da je. Poleg mene so bili namreč nominirani igralci, ki so bili že prej nagajeni – nekateri so imeli tudi tonyje –, ki so na Broadwayu, ki delujejo že vrsto let ... Da sem bila jaz kot zelo zelena igralka v New Yorku iz tujine med vsemi temi ljudmi nominirana za glavno vlogo, mi je bilo v veliko čast. Tista vloga je bila zelo težka, res sem krvavi pot potila. Z nominacijo sem dobila tudi neko potrditev, saj se kot umetnik vedno sprašuješ, ali je to, kar delaš, kaj vredno. To mi je dalo tudi osebnostno moč in zagon za naprej.

Teja Pelko; foto: Goran Antley